

۳۵- در شرایطی که کانت و دکارت سعی می کردند پایه های اعتقاد بخدا را استوار سازند، چه عاملی پایه های اعتقاد به خدا را در جامعه اروپایی سست کرد؟ رشد تفکر حسی و حس گرایی و ظهور فیلسوفانی که جهان و انسان را مادی می دانستند.

۳۶- فلاسفه ای مانند کرکگور، ویلیام جیمز و برگسون از چه طریقی برای درک خدا استفاده می کردند؟ تجربه های معنوی درونی و عشق و عرفان

۳۷- زندگی معنادار از دیدگاه فلاسفه معناگرا چگونه است؟ زندگی معنا دار یک زندگی دارای غایت و هدف و سرشار از ارزش های اخلاقی است. انسان را نسبت به آینده مطمئن می کند و آرامشی برتر به او می دهد.

درس ششم: خدا در فلسفه - قسمت دوم

۳۸- فلاسفه مسلمان از فارابی تا ملاصدرا و فلاسفه مسلمان از چه طریقی برای اثبات وجود خدا استفاده می کردند؟ از طریق استدلال عقلی

۳۹- منظور از تسلسل علل نامتناهی چیست؟ اگر سلسله علت ها بخواهد تا بی نهایت پیش رود، یعنی منتهی به علتی نشود که معلول علت دیگری نباشد تسلسل علل نامتناهی پیش می آید.

کلمه « تسلسل » از ریشه « سلسله » گرفته شده به معنای زنجیر می باشد. فلاسفه ترتب معلول ها را بر علت به حلقه های زنجیر تشبیه می کنند که به ترتیب، پشت سر یکدیگر قرار گرفته اند و هر کدام، از یک طرف به حلقه قبلی و از طرف دیگر به حلقه بعدی مربوط می شوند.

۴۰- چرا تسلسل علل نامتناهی محال است؟

زیرا اگر سلسله علت ها تا بی نهایت به عقب برگردد، به معنی آن است که باید بی نهایت موجود پدید آید تا نوبت به معلول پیش روی ما برسد و هیچ گاه بی نهایت و چنین چیزی امکان پذیر نیست.

۴۱- برهان فارابی در محال بودن تسلسل علل نامتناهی چه نام گرفته است؟ برهان اسدّ و اخصر، یعنی برهان محکم تر و کوتاه تر.

۴۲- برهان ابن سینا در اثبات وجود خدا چه نام دارد؟ برهان وجوب و امکان

۴۳- تفاوت برهان وجوب و امکان ابن سینا با برهان فارابی چیست؟

۱- تمام مقدمات برهان ابن سینا عقلی است. مقدمه اول برهان فارابی را می توان حسی و تجربی در نظر گرفت. برهانی که مقدماتش عقلی باشد کامل تر و محکم تر است.

۲- برهان ابن سینا هم مبتنی بر ابطال تسلسل علل می باشد با این تفاوت که استدلالی ابن سینا در ابطال تسلسل استفاده می کند، برهان وسط و طرف می باشد. اما فارابی در ابطال تسلسل علل از برهان اسدّ و اخصر استفاده می کند.

۴۴- تفاوت برهان اسدّ و اخصر با برهان وسط و طرف چیست؟

توضیح برهان وسط و طرف در پاراگراف آخر ص ۴۴ کتاب درسی آمده است. به این معنا که در برهان وسط و طرف سلسله بی نهایت علت و معلول ها نداریم. همه علت و معلول ها را در یک مجموعه قرار می دهیم، به عبارت دیگر به بیان ابن سینا، اشیای جهان، چه تعداد آن ها محدود باشد و چه نامحدود، چه کل آن ها را به عنوان یک مجموعه در نظر بگیریم و چه به فرد فرد آن ها توجه کنیم ذاتا ممکن الوجودند. برای موجودی شدن به موجودی نیاز دارند که خودش واجب الوجود بالذات باشد.

اما در برهان اسدّ و اخصر فارابی، تا بی نهایت پیش می رویم، سلسله بی نهایت از علت و معلول ها داریم و این سلسله محال است.

۴۵- واجب الوجود بر چند قسم است؟ بر دو قسم، واجب الوجود بالذات، واجب الوجود بالغیر

۴۶- منظور از واجب الوجود بالذات چیست؟ ذاتی است که وجود برایش ضرورت دارد و این ضرورت از ناحیه خود ذات است نه از ناحیه یک امر بیرونی.

۴۷- واجب الوجود بالغیر چیست؟ اشیای جهان واجب الوجود بالغیر هستند که به حسب ذاتشان ممکن الوجود هستند به کمک علتی که خودش واجب الوجود بالذات است از حالت امکانی خارج شده و وجود برای آن ها ضروری و واجب شده است.

۴۸- بنا بر دیدگاه ابن سینا و پیروان او موجودات جهان در چه صورتی ممکن الوجود و در چه صورتی واجب الوجود بالغیرند؟

موجودات جهان بر حسب ذات خود ممکن الوجودند اما از این حیث که الان موجودند، واجب الوجود بالغیرند؛ یعنی از « واجب الوجود بالذات » نشئت گرفته اند.

۴۹- در اروپا چه کسی برهان وجوب امکان ابن سینا را گسترش داد؟ توماس آکوئیناس

۵۰- در جهان اسلام کدام فلاسفه از برهان وجوب امکان ابن سینا استفاده کرده اند؟ بهنپار، خواجه نصیر الدین طوس، میرداماد، شیخ بهایی

۵۱- چه کسانی برهان وجوب امکان ابن سینا را ارتقا بخشیدند؟ ملاصدرا و صدرائیان

۵۲- چه کسانی بیان ابن سینا را در اثبات واجب الوجود برهانی قوی برای اثبات وجود خدا دانسته و آن را برهان « وجوب و امکان » نامیده اند؟ فلاسفه بعد از ابن سینا، هم در جهان اسلام و هم در اروپا.

۵۳- بنا بر بیان ملاصدرا، ملاک نیازمندی اشیا به علت چیست؟ بنا بر بیان ملاصدرا، به جای نگاه به ماهیت اشیا از همان ابتدا به خود وجود و واقعیت نگاه می کنیم، در این نگاه می بینیم همه موجودات و واقعیات عین وابستگی و نیاز هستند و نیازمندی و وابستگی سراسر وجود واقعیات را فرا گرفته است.

۵۴- ملاصدرا نیازمندی و وابستگی موجودات را چه نامید؟ امکان فقری یا فقر وجودی.

۵۵- از نظر ملاصدرا وجود چندگونه می باشد؟ دو گونه: ۱- وجود بی نیاز و غیر وابسته ۲- وجود نیازمند و وابسته

۵۶- تفاوت برهان ملاصدرا با برهان وجوب و امکان ابن سینا چیست؟

ملاصدرا برهان خودش را صدیقین نامید و گفت بدون واسطه از وجود خدا بر وجود خدا استدلال می کنم و خدا را اثبات می نمایم. به جای نگاه کردن به ماهیت اشیا به وجود موجودات نگاه کنید آن ها را عین فقر و وابستگی می بینید و از این طریق وجود خدا را اثبات می کند.

ابن سینا به ماهیت اشیا نگاه می کند و آن ها را ممکن الوجود می داند و ملاک نیازمندی اشیا به علت را امکان ذاتی یا ماهوی می داند.

بنا به نظر ملاصدرا موجودات هیچ شأنی به جز فقر و ابستگی ندارند، اما بنا به نظر ابن سینا، انسان یا اشیای دیگر ماهیاتی هستند که خداوند آن ها به وجود آورده است. هر چند بنا به نظر ملاصدرا هویت موجودات در وابستگی و فقر به خداست و هیچ شدنی به جز وابستگی به خدا ندارند.

۵۷- فلاسفه مسلمان بحث تأثیر اعتقاد به خدا در زندگی انسان و نقش آن در معنا بخشی به حیات بشری را به چه چیزی تشبیه کرده اند؟ شبیه به وجود آب و نقش آن در حیات جسمانی بشر می دانند.

۵۸- ابن سینا، اشتیاق ذاتی و ذوق فطری که سبب بقای ممکنات و مخلوقات است را چه می نامد؟ عشق

درس هفتم: عقل در فلسفه: قسمت اول

۵۹- کاربردهای مهم عقل را نام ببرید؟ ۱- عقل به عنوان دستگاه تفکر و استدلال ۲- عقل به عنوان یک

موجود متعالی و برتر از ماده